



ઘોરણ : 3

પચીવરણ

૧૧. આપણાં કાહને



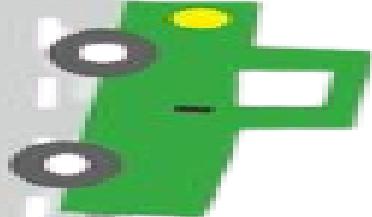
રેલગાડી (કાવ્ય)

આવો છોકરાં ખેલ બતાવો;
છુક..છુક.છુક..છુક.. રેલ ચલાવો...
સીટી વગાડી સીટ પર બેસો;
એકબીજાની પીઠ પર બેસો.
કોઈ આપણી લાઇન ન તોડે.
કોઈ આગળ-પાછળ ન ઢોડે;
બધા સીધી લાઇનમાં ચાલો;
બંને આંખો મીંચી ચાલો.
બંધ આંખે બંધું દેખાય;





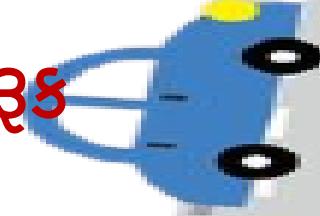
આંખ, ઘોલતાં ઘોવાઈ જાય.



બંધ આંખે જોવાની મજા પડી જાય.



રેલગાડી રેલગાડી, છુક-છુક, છુક-છુક, છુક-છુક-છુક-છુક



વચ્ચે આવતા સ્ટેશન બોલે, રૂક-રૂક, રૂક-રૂક, રૂક-રૂક-રૂક-રૂક

તપતા બળતા પાઠા ઉપર

અહીંથી ત્યાં, ત્યાંથી ઉપર,

છુક.. છુક... છુક... છુક... છુક...

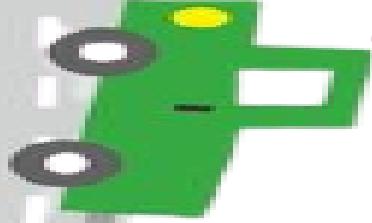
લાઈટ કરતી સરસર સરતી,

અજવાળામાં છુક... છુક... કરતી

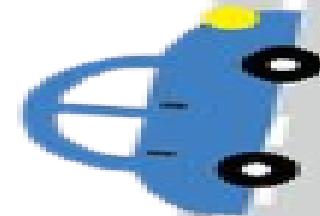




અંધારામાંથ છુક... છુક... કરતી.



બટાટાનું ખેતર ને રણની રેત,
ઘરડો ખેડૂત ને બાજરીનો ખેત;
ખેડૂત-ખેતર લીલાં મેદાન;



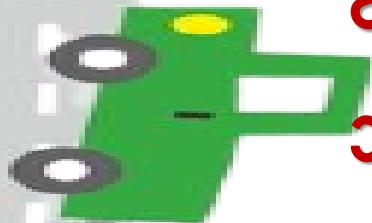
મંદિર, મકાન, ચાની દુકાન.

રેલગાડી રેલગાડી છ્રુક-છ્રુક, છ્રુક-છુક, છ્રુક-છ્રુક-છુક-છ્રુક
વચ્ચે આવતા સ્ટેશન બોલે, રૂક-રૂક, રૂક-રૂક, રૂક-રૂક-રૂક-રૂક
આવું બધું આવે છે ખૂબ,
કોઈ ન મારો જોરથી બૂમ.





ટેકરા પર ઝડી, પુલની પગદંડી; પંખીનાં ટોળાં ને, પાણીની કુંડી.



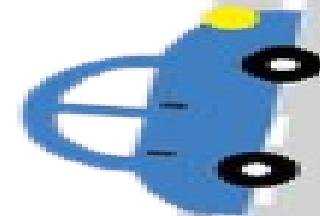
જુંપડાં ને ઝડી, ઘેતર ને વાડી; ભાક છુક... ભાક છુક દોડી ગાડી.

કુવા પાઇળ બાગબગીયા,

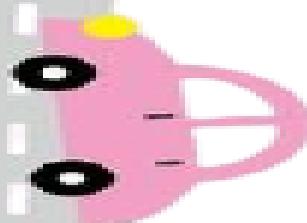
ધોબી ઘાટ, નાનકડી હાટ

ગામમાં મેળા, લોકોનાં ટોળાં;

તૂટેલી લીંતો, ઘેટાંનાં ટોળાં.



રેલગાડી રેલગાડી છૂક-છૂક, છૂક-છૂક છૂક-છૂક-છૂક-છૂકે



વચ્ચે આવતા સ્ટેશન બોલે, રૂક-રૂક, રૂક-રૂક, રૂક-રૂક-રૂક





❖ વિચારો અને કહો :

1) આ કવિતામાં ક્યાં વાહનની વાત કરવામાં આવી છે ?

 ટ્રેનની (રેલગાડી)

2) તમે ક્યારેય રેલગાડીમાં મુસાફરી કરી છે ? ક્યારે ?

 ✓ હા, ઉનાળાના વેકેશનમાં મામાના ઘરે જતી વખતે રેલગાડીમાં મુસાફરી કરી છે.

3) શું રેલગાડી ગમે ત્યાં જથ શકે છે ? શા માટે ?

 ✓ ના, આગગાડી ગમે ત્યાં જઇ શકે નહીં ; કેમકે તે રેલના પાટા પર ચાલે છે. જ્યાં રેલના પાટા હોય ત્યાં જ રેલગાડી જઇ શકે.



4) 'લોખંડના રસ્તાઓ' માટે કવિતામાં ક્યો શબ્દ વપરાયો છે ?

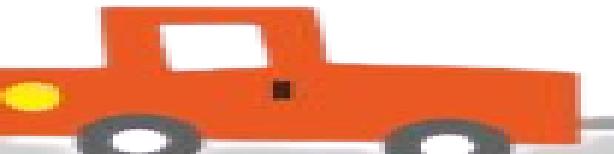
 ✓ પાટા (રેલના પાટા)

5) રેલગાડી કઈ કઈ જગ્યાએથી પસાર થઈ હતી ?

✓ રેલગાડી બટાકાના ઘેતરમાંથી, રણમાંથી, બાજરીના ઘેતરમાંથી,
✓ લીલાં મેદાનોમાંથી, મંદિર અને ચાની દુકાન પાસેથી પસાર થઈ હતી.

6) તમે ક્યાં ક્યાં વાહનોમાં મુસાફરી કરી છે ?

✓ મેં, સ્કૂટર , મોટરબાઇક , રિક્ષા , સાઈકલ , વાન , બસમાં મુસાફરી કરી છું.



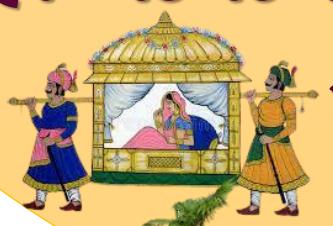
❖ વાંચો અને સમજો :

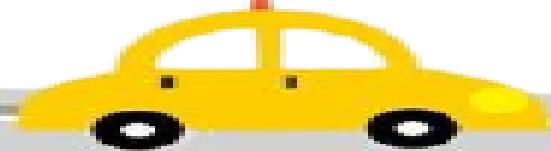
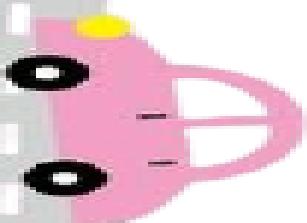
❖ વેકેશનમાં બધાં ફરવા જાય. કોઈ નજીકનાં
સ્થળોએ જાય. કોઈ દૂર જાય. કોઈ બસમાં,
રેલગાડીમાં કે વિમાનમાં જાય. બીજુ
કેટલી રીતે મુસાફરી થઈ શકે છે. અહીં,
કેટલાંક છોકરાઓએ તેમની રજા અંગે
વાત કરી છે.

હું મારા કાકાને ત્યાં દિલ્લી ગઈ હતી.
પહેલાં અમે રેલવે સ્ટેશન જવા માટે
નો ઉપયોગ કર્યો હતો. આ વખતે અમને
ખૂબ જ મજા આવી. અમે
માં ગયાં, જે ભૂગર્ભના રસ્તા પર ચાલતી
હતી. અમને એ પણ ખબર ન હતી કે
અમારી ઉપરના રસ્તા ઉપર
ચાલતી હતી.



મારી ફોઈનાં લગ્ન હતાં.

હું ઘણાં સગાં-સંબંધીઓને મળ્યો. ખાવા-પીવા અને
રમવા માટે એ ખૂબ જ સરસ સમય હતો.
મોટાભાઈ અમેરિકાથી  માં આવ્યા. તેઓ
કેટલા દૂરથી આવ્યા ! અમેરિકાથી આવ્યા છતાં
અહીં એક દિવસમાં પહોંચી ગયા. ફોઈ જ્યારે
 માં જતાં હતાં, ત્યારે ખૂબ જ સુંદર
લાગતાં હતાં !



હું મારાં નાનીમાને ત્યાં કેરળ ગઈ હતી.
તેઓ જ્યાં રહે છે ત્યાં બધે પાણી જ જોવા
મળે છે. અમે સ્ટેશનથી તેઓના ઘર
સુધી પહોંચવા  કે 
લઈ શકતા હતા. તેને બદલે, અમે તેઓના
ઘરે જવા માટે 
લીધી. આ થોડું અનોખું લાગ્યું, પરંતુ
ખૂબ જ મજા આવી.



અમે રજાઓમાં શિમલા ગયાં.

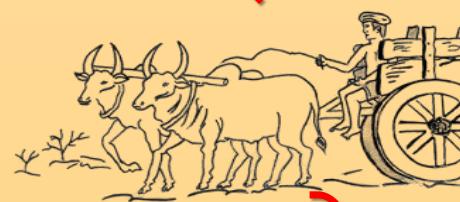


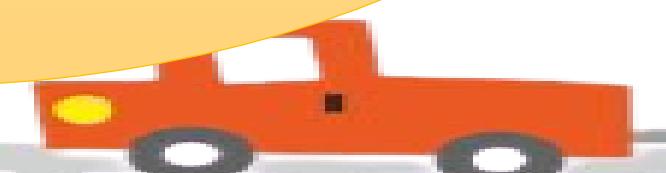
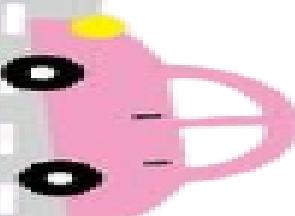
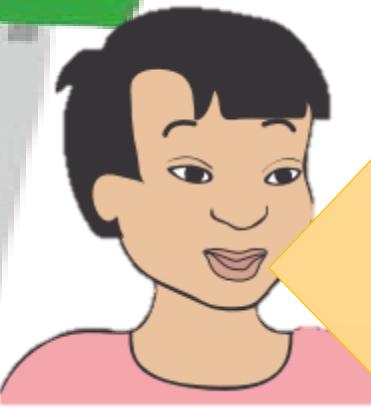
ત્યાંના વાંકાચુંકા રસ્તાથી પર્વતો
ઉપર જવા લાગી. જ્યારે અમે નીચે જોતા ત્યારે
બહુ ડર લાગતો. અમારે શિમલામાં ઘણું
ચાલવાનું હતું. મારાં દાઈ ખૂબ જ જલદી થાકી
જતાં હતાં. અમે દાઈને પર સવારી
કરાવી. હું ક્યારેય થાક્યો નહિ. અહીં ચાલવાનું
મને ગમ્યું.



મારાં માસી અને હું એક જ શહેરમાં રહીએ
છીએ. અમે ખૂબ જ નજીક રહીએ છીએ.
જ્યારે પણ મારે એમના ઘરે જવું હોય. હું
ઝડપથી મારી  લઈને ત્યાં પહોંચી
જાઉં છું. મા અને છોટું નાનીના ઘરે
પહોંચવા  લેવી પડતી
હોય છે.



હું મારા મામાના ગામડે ગયો. રેલવે
સ્ટેશનથી એમના ઘર તરફ કોઈ બસ જતી
નથી. તેથી અમે 
માં ગયા. ગામડે જવાના રસ્તે અમે
લીલાંછમ ખેતર બાજુથી પસાર થયા. મને
બળદોનાં ગળામાં બાંધેલી ઘંટડીઓનો
અવાજ ખૂબ જ ગમ્યો.



❖ વિચારો અને કહો :

1) ક્યાં ક્યાં વાહનોની વાત કરવામાં આવી છે ?

✓ બસ , મેટ્રો , બોટ , સાઈકલ , સાઈકલરીક્ષા , બળદગાડું અને ટ્રેનની વાત કરવામાં આવી છે.

2) રોડ ઉપર ચાલતાં વાહનોના નામ લખો.

✓ સાઈકલ , સ્કૂટર , બસ

3) પાણી ઉપર ચાલતાં વાહનોના નામ લખો.

✓ હોડી , વહાણ , સ્ટીમર

4) હવામાં ઉડતા વાહનોના નામ લખો.

✓ વિમાન , હૈલિકોપ્ટર , રોકેટ

5) પ્રાણીઓથી ચાલતાં વાહનોના નામ લખો.

✓ બળદગાડું , ઘોડાગાડી , ઊઠગાડી

6) જમીનમાર્ગે ઈંધણ વગર ચાલતાં ત્રણ વાહનોનાં નામ લખો.

✓ બળદગાડું , ઘોડાગાડી , ઊઠગાડી , સાઈકલ ,
સાઈકલરિક્ષા .



વિચારો અને લખો :

* તમારા ઘરેથી કેવી રીતે જશો? માં લખો.

તમારું ઘર

સાઈકલ દ્વારા

બજાર

સાઈકલ દ્વારા

મિત્રના ઘરે

બસમાં / ટ્રેનમાં

નાનીના ઘરે

સાઈકલ દ્વારા / સ્કૂલબસ દ્વારા

શાળા

બસમાં

સગાંસંબંધી જે
પર્વતો પર રહે છે.

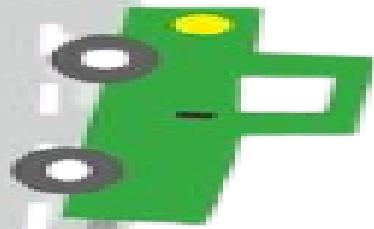
બસમાં

નદીકિનારે

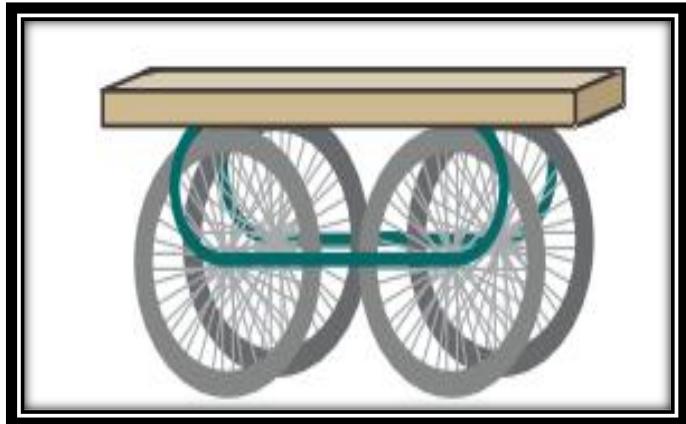
ટ્રેનમાં

દરિયાકિનારે

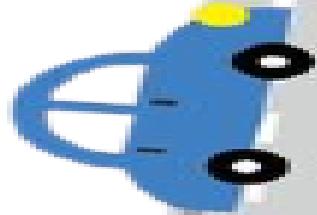
❖ યાદ કરો અને લખો :



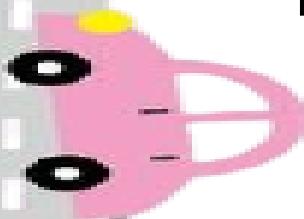
ચિત્રની સામે વાહનનો ઉપયોગ લખો. વાહન કયાં કામ માટે
ઉપયોગમાં લેવાય છે તે અંગે નોંધ કરો.

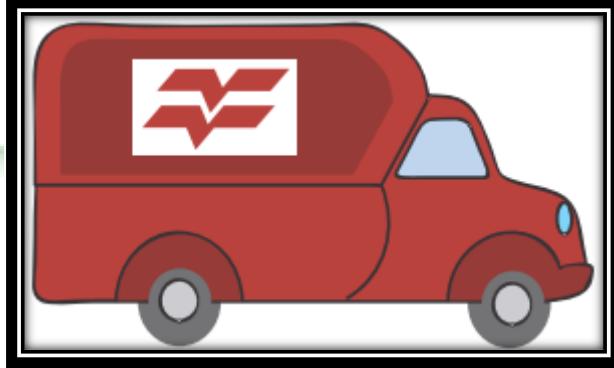
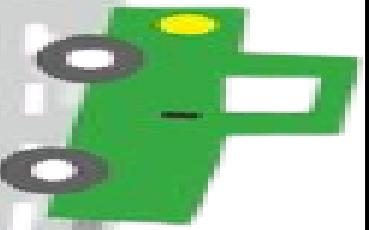


કણો શાકભાજુ વેચવા માટે
થાય છે.

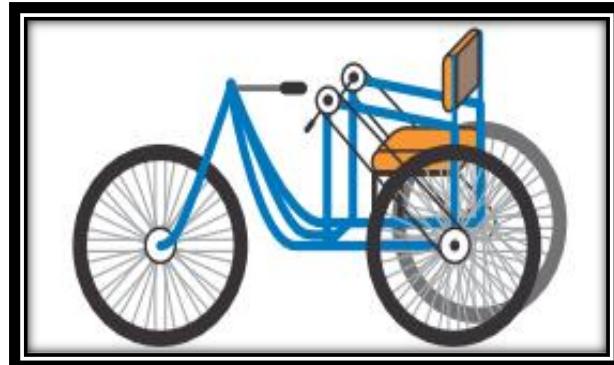
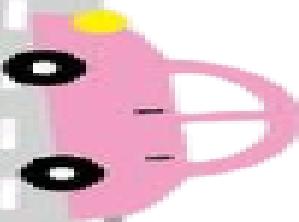


હાથલારી





૨૫



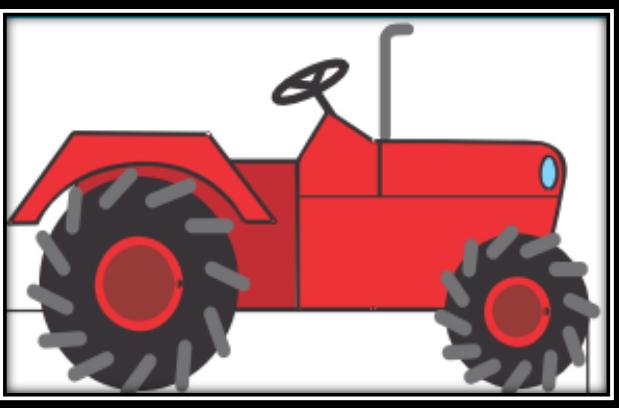
પેડલરિક્ષા

માલસામાન હેરફેર માટે .

નજીકની જગ્યાએ મુસાફરી
કરવા માટે .

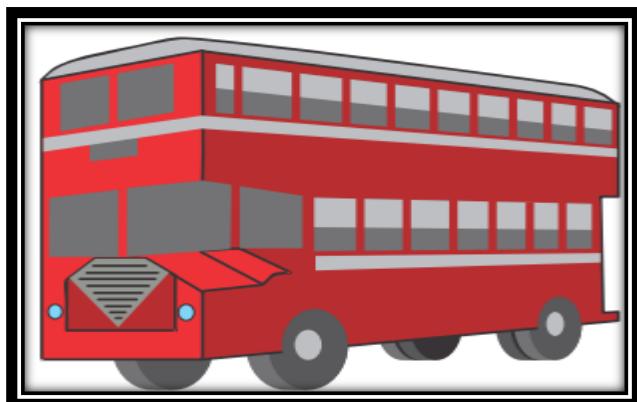


એતર એડવા માટે .



ટ્રેક્ટર

જમીનમાર્ગે મુસાફરી કરવા
માટે .



ડબલડેક્કર બસ



બીમાર અને ઇજા પામેલા
વ્યક્તિને દવાખાને લઈ જવા .

એમ્યુલન્સ

દરિયામાં મુસાફરી કરવા માટે .

સ્ટીમર

❖ સબમરીન વિશે માહિતી આપો :



સબમરીન

સબમરીન દરિયાની અંદર ચાલે છે. તે થુદ્ધમાં વપરાય છે. સબમરીનમાં માણસો બેસી શકે છે. તેમાં મોટી નળી હોય છે. કુઝ જેનાથી સમુદ્રની ઉપરની સપાઠી પર જોઈ શકાય છે. દરિયાની અંદર ચાલતી હોવાથી સબમરીનને કોઈ જોઈ શકતું નથી .

વિચારો અને કહો :

1) વીસ વર્ષ પહેલાં કેવાં વાહનો ઉપયોગમાં લેવાતાં હશે ?

✓ વીસ વર્ષ પહેલાં સાઈકલ , પેડલ રિક્ષા , બળદગાડું ,
ઊટગાડી , જેવા વાહનો ઉપયોગમાં લેવાતાં નથી.

2) વાહનો ન હતાં ત્યારે લોકો કેવી રીતે મુસાફરી કરતા હશે ?

✓ વાહનો ન હતાં ત્યારે લોકો ચાલીને અને કોઇ પ્રાણી પર
બેસીને મુસાફરી કરતા હશે.

3) હાલમાં ક્યાં ક્યાં ઈંધણોથી ચાલતા વાહનોનો ઉપયોગ થાય છે ?

✓ હાલમાં પેટ્રોલ , ડિઝલ , ગેસ , ઇલેક્ટ્રિકથી ચાલતાં વાહનોનો ઉપયોગ થાય છે.

4) શું તમને વધારે અવાજવાળું વાહન પસંદ છે ? કેમ ?

✓ ના , મને વધારે અવાજ પસંદ નથી . વધારે અવાજની આપણા સ્વાસ્થ્ય પર ખરાબ અસર થાય છે . કાનની શ્રવણશક્તિની ક્ષમતા ઘટે છે. સ્વભાવ ચીડિયો બને છે. ઊંઘ ઓછી થાય છે.

❖ ચિત્ર પરથી પ્રશ્નના જવાબ લખો .



1) ચિત્રમાં કઈ ઘટના દેખાય છે ?

✓ આગ લાગવાની

2) રિત્રમાં ક્યાં ક્યાં વાહનો જોઈ શકાય છે ?

✓ એપ્સ્યુલન્સ , પોલીસવાન , ફાયરબ્રિગેડ જોઈ શકાય છે .

3) લાયબંબો (ફાયરબ્રિગેડ) ત્યાં શા માટે આવ્યાં છે ?

✓ આગને ઓલવવા માટે લાયબંબો આવ્યો છે .

4) રિત્રમાં એપ્સ્યુલન્સ શું કામ કરતી હશે ?

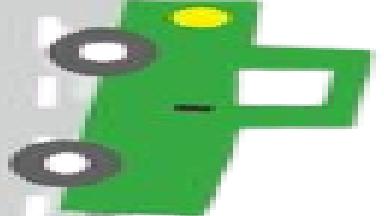
✓ ફ્લેટમાં આગ લાગી છે . જો કોઈ વ્યક્તિને ઇજા પહોંચ્યી હશે તો તેને દવાખાને પહોંચાડવાનું કામ કરતી હશે .

વાહનો અને તેમના અવાજો



ઘોડગાડી

ટપ.. ટપ



રેલગાડી

છ્રક .. છ્રક ..



બાઈક

ધરર .. ધરર..



ટક

પોમ .. પોમ ..



સાઈકલ

દ્રિન .. દ્રિન..



મોટરગાડી

પોમ .. પોમ ..



માર્ગા પ્રમાણે બે-બે નામ લખો :

1) હેંધણ વગર ચાલતાં વાહનો :

✓ સાઈકલ , ઘોડગાડી

2) ડિઝલથી ચાલતાં વાહનો :

✓ ટ્રક , ગાડી

ઇલેક્ટ્રિક બેટરીથી ચાલતાં વાહનો :

✓ સાઈકલ , સ્કૂટી

પ્રાણીઓ વડે ચાલતાં વાહનો :

✓ ઊટગાડી , બળદગાડું

THANKS



FOR WATCHING

